

Ilm paneb presidente proovile

Ain Kallis, meteoroloog , 20. jaanuar 2001

1949. aastal vastas vastvalitud USA president Harry Truman ametlikule ametissepühitsemise tseremoonia kutsele: "Kui ilm lubab, loodan kohal olla!" Üheks selle tähtsa päevaga kaasnevaks traditsiooniks on aastaid olnud halb ilm.

Kuidas suhtutakse "kõrgemal pool" täna ametisse astuvasse presidenti, võib varsti ise kuulda-näha.

6. novembril 1984. aastal helistati Massachusettsi Tehnoloogiainstituudi meteoroloogile Hurd Willettile: missugune on ilm 75 päeva pärast, Roland Reagani teise ametisseastumise pidustustel. Vastus tuli paari minuti pärast - "Cold as hell!" (põrgukülm).

Täpselt selline ilm ka tuli. Õhus oli küll "vaid" -14 °C, vinge tuul tekitas aga tunde, nagu valitseks 30kraadine pakane. Paraad jäeti ära, pidu peeti Kapitooliumis. Sünoptik Willett, kes oli just enne tähtsat kõnet lõpetanud ilmaanalüüsi, sai ilmselt soliidse preemia. Et nii pikaajaline prognoos selliselt täkke läheb, juhtub küll harva.

Ühendriikide esimestel presidentidel säärast peamurdmist polnud - nende inauguratsioonid toimusid ruumis. Alles 1817. aastast sai ka laiem üldsus lähemalt näha uue riigipea ja Esimese Leedi esimesi samme.

Kohe algasid vintsutused. 1825. aasta 4. märtsil sai John Quincy Adams, amatöormeteoroloog muide, oma pidupäeva ajal kaela 20 mm vihmavett. Abraham Lincolnil ei vedanud ilmaga kahekordselt: esimesel korral oli pealinn tolmutormi küüsis, neli aastat hiljem takerdus sõjaväeparaad paksus mudas.

William H.Tafti ametisse astumise päeval 1909. a. sadas maha märtsi alguse kohta nii paks lumi, et Pennsylvania avenüült veeti ära 58 000 tonni lund, lisaks puhus vastik tuul, ühesõnaga oli "maailma halvim ilm", nagu üks senaator kommenteeris.

Traagiliselt lõppes 1841. aastal tseremoonia William Harrisonile. Endise sõdurina keeldus 68aastane vastne president kasutamast kinnist sõidukit. Ta luges oma tunni ja 40 minuti pikkuse (!) kõne maha paljapäi külma vinge tuule käes. Paari päeva pärast jäi ta kopsupõletikuga voodisse ning kuu aja pärast heitis hinge.

Halvasti lõppes ka 12 aastat hiljem Franklin Pierce'i ametisse astumine. Vihma ja lörtsi käes sai külma lahkuva presidendi proua ning suri paarikümne päeva möödudes.

Ulysses Granti kõne ajal 1873. a. märtsis oli ilm sedavõrd jöle, et külmunud West Pointi kadetid kukkusid teadvusetult maha. Kõva tuule pärast ei kuulnud isegi tribüünilviibijad presidendi poolteisetunnisest kõnest suurt midagi.

Talv kevadest etem?

1937. aastal tehti USA konstitutsiooni parandus - tseremoonia viidi üle märtsi algusest 20. jaanuarile. Loodeti vähemalt vihmast lahti saada. Ka ilmataat tegi pealinna kliimas muudatusi. Seda sai esimesena tunda Franklin D. Roosevelt. Pidustuste ajal sadas alla rekordiline paduvihm - 45 mm, mis on võrreldav mõne meie kuusummaga. "Kui nemad kannatavad seista, kannatan ka mina," teatas Roosevelt. Saatuse ironia: 4. märtsil oli sooja 20 °C ja päike paistis.

USA ajaloo noorima presidendi John F. Kennedy inauguratsiooni eelõhtul tuli maha 20 cm lumevaip. Tühistati vastuvõtte, külalised ei suutnud lennukitega pealinna jõuda. Tseremoonia ajal lõppes sadu, kuid külmenes. Paraadi lõpuks olid esialgsetest sadadest tuhandetest lõdisevatest inimestest kohal vaid Kennedy pere liikmed.

On selgunud, et Bill Clinton oli peale naiste ka ilmataadi lemmik: ei mäletata, et taevased jõud oleksid tema toimetamisi seganud. Ametivande andmise ajal oli ilm mõlemal korral jahe, kuid päikseline.

Varumeestel veab

Huvitav on märkida, et kõigil neil, kes tapetud, muidu surnud või tagasiastunud riigipeade asemel presidendiks said, on vandepäeval alati vedanud ka ilmaga. Kõige soojemas õhkkonnas (32 °C) pühitseti ametisse Nixoni järeltulija Gerald Ford.

Märkimisväärne on ka see, et kaks uuele tööpostile asuvat presidenti - Thomas Jefferson ja John Q. Adams - tegid oma tähtsal päeval ka ilmavaatlusi.

George W. Bushi tööpostile asumise päevaks ennustatakse vihmast, mõne soojakraadiga ilma.